

Отримано: 27 вересня 2025 р.

Прорецензовано: 10 листопада 2025 р.

Прийнято до друку: 15 листопада 2025 р.

email: tetianayurchyshyn@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3299-048>DOI: [http://doi.org/10.25264/2519-2558-2025-28\(96\)-62-65](http://doi.org/10.25264/2519-2558-2025-28(96)-62-65)Юрчишин Т. В. Методичні засади викладання курсу «Практикум з редагування текстів» для майбутніх перекладачів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»* : серія «Філологія». Острог : Вид-во НаУОА, 2025. Вип. 28(96). С. 62–65.

УДК: 37.016:81'25:81'38

Юрчишин Тетяна Василівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
Західноукраїнський національний університет

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ПРАКТИКУМ З РЕДАГУВАННЯ ТЕКСТІВ» ДЛЯ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

У статті розглянуто методичні засади викладання курсу «Практикум з редагування текстів» для майбутніх перекладачів, який є важливим складником професійної підготовки фахівців у галузі перекладу. Наголошено, що редагування текстів виступає невід'ємним етапом перекладацької діяльності, оскільки забезпечує точність, адекватність та стилістичну відповідність перекладеного матеріалу. Авторка аналізує сучасний стан наукових досліджень із проблематики редагування та підготовки перекладачів, виокремлюючи праці зарубіжних і вітчизняних учених. Особливу увагу зосереджено на актуальності інтеграції дисципліни «Практикум з редагування текстів» у навчальний процес та необхідності поетапного формування у студентів навичок роботи з текстами різних стилів і жанрів.

У статті описано структуру курсу, його мету та завдання, які спрямовані на розвиток критичного мислення, формування компетентності у сфері правопису, стилістики та коректури. Висвітлено методи навчання: практичні заняття, групову роботу, індивідуальні завдання, опрацювання реальних кейсів. Значну увагу приділено використанню цифрових інструментів (CAT-tools, програм для перевірки орфографії й стилю, систем керування термінологією), що підвищує ефективність редагування й формує цифрову грамотність здобувачів освіти.

Окреслено психологічні аспекти роботи редактора-перекладача: розвиток стресостійкості, концентрації, об'єктивності та вміння працювати з великими обсягами текстів у стислі терміни. Зроблено висновок, що курс «Практикум з редагування текстів» виконує стратегічну роль у підготовці майбутніх перекладачів, оскільки поєднує теоретичну базу, практичні завдання та сучасні технологічні інструменти, забезпечуючи формування професійних компетентностей, необхідних для успішної діяльності у сфері перекладу.

Ключові слова: редагування текстів, переклад, методика викладання, професійна підготовка, критичне мислення, цифрові інструменти, психологічні аспекти, перекладацькі компетентності.

Tetyana Yurchyshyn,
PhD in Philology, Associate Professor,
West Ukrainian National University

METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF TEACHING THE COURSE “TEXT EDITING PRACTICUM” FOR FUTURE TRANSLATORS

The article examines the methodological foundations of teaching the course “Text Editing Practicum” for future translators, which is an essential component of professional training in the field of translation. It emphasizes that text editing is an integral stage of the translation process, ensuring accuracy, adequacy, and stylistic consistency of translated material. The study analyzes the current state of research on text editing and translator training, highlighting the works of both foreign and Ukrainian scholars. Particular attention is paid to the relevance of integrating the “Text Editing Practicum” into the educational process and the necessity of step-by-step development of students’ skills in working with texts of various styles and genres.

The article describes the course structure, objectives, and tasks aimed at developing critical thinking and professional competencies in spelling, stylistics, and proofreading. It highlights teaching methods such as practical classes, group work, individual assignments, and real-world case studies. Significant emphasis is placed on the use of digital tools (CAT tools, software for spelling and style checking, terminology management systems) to enhance editing efficiency and foster students’ digital literacy.

The article also outlines the psychological aspects of an editor-translator’s work, including stress resilience, concentration, objectivity, and the ability to work with large volumes of text under time constraints. The study concludes that the “Text Editing Practicum” plays a strategic role in the training of future translators, as it combines theoretical foundations, practical tasks, and modern technological tools, ensuring the development of professional competencies necessary for successful translation practice.

Keywords: text editing, translation, teaching methodology, professional training, critical thinking, digital tools, psychological aspects, translation competences.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями.

У сучасному світі переклад є однією з найважливіших професій, що забезпечує комунікацію між культурами, мовами та народами. Тому важливо, щоб майбутні перекладачі володіли не лише мовними навичками, а й умінням адаптувати і редагувати тексти з урахуванням вимог цільової мови та культурних особливостей. Одним із важливих етапів перекладацької діяльності є редагування, яке вимагає від перекладача уваги до деталей, вміння працювати з контекстом і знання специфіки мовних конструкцій.

У цьому контексті дисципліна «Практикум з редагування текстів» є важливою складовою професійної підготовки майбутніх перекладачів. Вона надає студентам необхідні інструменти для ефективного редагування перекладів і розвитку критичного мислення, що дозволяє підвищити якість роботи та відповідає вимогам реальної практики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливий внесок у розробку методики викладання редагування текстів та підготовки перекладачів зробили як закордонні, так і українські дослідники. Зокрема, Дуглас Робінсон розвивав практичні

аспекти навчання перекладачів, включаючи міжкультурну компетентність (Robinson, 2005). Крістіан Норд детально досліджувала функціональний підхід до перекладу (теорія скопосу) (Nord, 2005).

На належну увагу заслуговують студії вчених, котрі аналізували перекладацькі трансформації у процесі редагування перекладу (О. Подвойська, А. Скорина). Наукові міркування з приводу редагування текстів засобами комп'ютерного програмного забезпечення та онлайн-сервісів запропоновані в працях О. Кальниченка та О. Мартинок. Попри такі тематично різновекторні праці, у науковому дискурсі бракує розвідок, присвячених вивченню ефективних методів навчання редагування текстів майбутніх перекладачів.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю наближення фахової підготовки філологів-перекладачів до їхньої професійної діяльності. Комплексний характер дисципліни «Практикум з редагування текстів» передбачає звернення до лексичних, граматичних та стилістичних норм у контексті поглиблення й закріплення окремих фахових правописних компетентностей. Інтегрований складник дисципліни зумовлює пошук ефективних методів та прийомів для поступового ознайомлення із таким вектором філологічної діяльності, як редагування перекладів.

Постановка завдання. Мета дослідження – розгляд ефективних підходів та прийомів навчання, які сприяють розвитку професійних навичок редагування у студентів перекладацьких спеціальностей.

Для досягнення окресленої мети необхідно виконати такі **завдання**: з'ясувати основні цілі курсу «Практикум з редагування тексту»; проаналізувати основні етапи викладання практикуму; розробити систему форм і методів навчання цього курсу; дослідити можливості використання сучасних технологій при вивченні основ редагування перекладних текстів.

Матеріали й методи дослідження. У межах наукової розвідки застосовано низку методів, котрі уможливили досягнення мети й виконання завдань. Теоретичний метод і метод аналізу використано для вивчення наукової літератури з обраної теми та опрацювання дидактичних матеріалів практичного спрямування з курсу редагування текстів, описовий метод – для викладу теоретичного матеріалу, емпіричний – для розробки системи різноманітних завдань, що передбачають формування навичок редагування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Питання практичної підготовки є особливо актуальним при навчанні майбутніх перекладачів, оскільки ця професія потребує, окрім теоретичних знань, специфічних навичок і вмій усебічної та ретельної оцінки тексту з точки зору його різноманітних якостей. Кваліфікований перекладач повинен володіти вмінням аналізувати, оцінювати, правити тексти різних типів. Ці вміння неможливо виробити суто теоретичною підготовкою, фахівець набуває їх тільки у результаті постійної, тривалої, систематичної роботи над матеріалом (Гула, 2005).

Одним із важливих аспектів роботи перекладача є редагування текстів, яке охоплює кілька етапів: від попереднього перегляду до фінального коригування. З огляду на вище зазначене, освоєння методів редагування є необхідним елементом навчання майбутніх перекладачів (Михайленко, 2015:144).

Дисципліна «Практикум з редагування текстів» є важливою складовою навчального процесу підготовки філологів-перекладачів у Західноукраїнському національному університеті. Її вивчають студенти першого курсу в межах освітньої програми "Бізнес-комунікації та переклад". На опанування курсу виділено 120 год. (практичні заняття – 30 год., тренінг – 8 год., індивідуальна робота – 2 год., позааудиторна самостійна робота студента – 80 год.). Курс спрямований на забезпечення майбутніх перекладачів належною базою щодо вдосконалення текстів різних стилів і жанрів та формування в них професійних умінь редактора і коректора.

Метою курсу є вироблення стійких навичок грамотного оформлення писемного мовлення; ґрунтовне відпрацювання основних теоретичних положень і закріплення практичних навичок редагування тексту.

Завдання курсу полягають у опануванні методів і технік редагування перекладів; розвитку вмій і навичок самостійного аналізу та оцінки якості перекладів; ознайомленні студентів з основними принципами адаптації тексту до вимог цільової мови; формуванні критичного підходу до роботи з текстами різних стилів і жанрів; розвитку навичок коректурної роботи та підготовки текстів до публікації або подачі клієнту (Робоча програма, 2024).

Методика викладання дисципліни «Практикум з редагування текстів» передбачає поетапне вивчення редагування текстів, починаючи з основ і поступово ускладнюючи завдання. Кожен етап курсу має свої специфічні завдання та методи роботи.

Перший етап передбачає знайомство з основними поняттями редагування тексту. Студенти вивчають типи редагування (лінгвістичне, стилістичне, структурне) та різні техніки редагування. Особливу увагу приділяють редагуванню граматичних помилок, неточностей у лексичному виборі та стилістичних порушень.

Зокрема, варто акцентувати на змінах у новому правописі української мови, що набрав чинності 22 травня 2024 року та став обов'язковим до застосування в усіх сферах суспільного життя (Зубков, 2019).

Для перекладачів суттєвими є нові норми щодо правописної варіантності слів іншомовного походження. До прикладу, допускаються обидва варіанти написання *Вергілій* і *Вергілій*, *Георг* і *Георг*, *Гулієвр* і *Гулієвр*.

Окрім того, варто звернути увагу на написання слів типу *аудієнція* і *авдієнція*, *лауреат* і *лауреат* (пор. лавр), *аудиторія* і *авдиторія*. У запозиченнях із давньогрецької мови, що мають стійку традицію передавання буквосполучення **au** шляхом транслітерації як **au**, допускаються орфографічні варіанти: *аудієнція* і *авдієнція*, *аудиторія* і *авдиторія*, *лауреат* і *лауреат*, *пауза* і *пáвза*, *фауна* і *фáвна*.

Особливої уваги здобувачів-майбутніх фахівців з перекладу заслуговує написання слів типу *кафедра* і *катедра*, *ефір* і *етер*, *міф* і *міт*, *Борисфен* і *Бористен*. У словах, узвичаєних в українській мові з **ф**, допускається орфографічна варіантність на зразок: *анáфема* і *анáтема*, *дифіра́мб* і *дитирамб*, *ефір* і *етер*, *кафедра* і *кате́дра*.

Другий етап – це робота з текстами простих жанрів (новини, технічні тексти). Студенти навчаються працювати з текстами, які мають чітку структуру і стандартизовану лексику. Це дозволяє їм відпрацювати базові навички редагування і почати усвідомлювати важливість текстової економії, точності та відповідності жанровим вимогам (Алексеевко, 2010).

Третій етап передбачає роботу з літературними, публіцистичними та іншими складними текстами. Студенти виконують редагування художніх та публіцистичних перекладів, враховуючи стилістичні особливості, культурні контексти та змістові

нюанси. Це етап, на якому майбутні перекладачі вдосконалюють свої навички адаптації текстів до вимог цільової аудиторії (Зарицький, 2004).

Четвертий етап – це коректура та редагування в умовах реального проєкту. На цьому етапі студенти працюють з конкретними текстами, що можуть бути надані реальними клієнтами. Це можуть бути документи для публікації, офіційні тексти або рекламні матеріали. Важливим аспектом є навчання роботи в умовах обмеженого часу і відповідності специфікаціям замовника (Партико, 2011).

Для успішного засвоєння матеріалу курсу використовуються різні методи та форми навчання. Зокрема, до них належать:

- практичні заняття;
- групова робота;
- індивідуальні завдання;
- практикуми з реальними кейсами.

Практичні заняття – це важливий елемент навчання, адже студенти редагують конкретні тексти, перевіряють їх на наявність помилок, зберігають точність і відповідність змісту.

Групова робота над проєктами допомагає студентам обмінюватися досвідом, аналізувати текст з різних точок зору. Така форма навчання особливо сприяє розвитку критичного мислення.

Індивідуальна робота дає змогу студентам розвивати особисті навички та зосереджуватись на специфічних аспектах редагування.

Практикуми з реальними кейсами – це завдання, які дають змогу студентам опрацювати тексти з реального світу перекладацької практики, що дозволяє оцінити їх готовність до роботи в професійних умовах.

Сучасний процес редагування текстів тісно пов'язаний із використанням новітніх технологій, які значно підвищують ефективність і якість роботи майбутніх перекладачів. Викладаючи курс «Практикум з редагування текстів», важливо акцентувати увагу студентів не лише на класичних методах аналізу та виправлення, а й на опануванні цифрових інструментів, що дозволяють оптимізувати робочий процес (Мартинюк, 2019:23).

До таких інструментів належать програмні засоби для перевірки орфографії, граматики та стилю, системи керування термінологією, а також спеціалізовані платформи для спільного редагування й рецензування текстів. Вони не замінюють критичного мислення перекладача, але допомагають швидше виявляти механічні помилки, уникати повторів і підтримувати цілісність стилістичного оформлення.

Крім того, важливим є вміння студентів користуватися програмами для роботи з перекладацькими пам'ятями (CAT-tools), адже ці технології передбачають інтегровані функції редагування та забезпечують узгодженість перекладу у великих проєктах. Залучення таких засобів у навчальний процес формує у майбутніх фахівців не лише навички редагування, а й професійну цифрову компетентність, що є необхідною умовою успішної роботи в сучасному перекладацькому середовищі.

Редагування тексту – це не лише технічна чи лінгвістична діяльність, а й процес, що має виразний психологічний вимір. Майбутні перекладачі повинні усвідомлювати, що якість редагування значною мірою залежить від концентрації уваги, рівня втоми, емоційного стану та вміння зберігати нейтральність щодо авторського тексту. У навчальному процесі важливо формувати здатність контролювати власну психологічну готовність до роботи з текстом.

Особливого значення набуває розвиток критичного мислення й об'єктивності. Студенти часто схильні або надмірно довіряти власним першим враженням, або, навпаки, занадто жорстко оцінювати авторський текст. Завдання викладача – навчити балансувати між цими крайнощами, зберігаючи професійну дистанцію та зосереджуючись на реальних недоліках тексту, а не на суб'єктивних уподобаннях.

Крім того, психологічний аспект редагування охоплює розвиток стресостійкості й уміння працювати з великими обсягами тексту в умовах обмеженого часу (Сегол, 2010). Формування таких навичок у майбутніх перекладачів передбачає використання практичних вправ на тренування уваги, роботу з автентичними матеріалами та поступове ускладнення завдань. Це сприяє виробленню не лише професійних компетентностей, а й психологічної готовності до реальних викликів у сфері перекладу та редагування.

Узагальнюючи результати проведеної розвідки, слід зазначити, що курс «Практикум з редагування текстів» є невід'ємною складовою професійної підготовки майбутніх перекладачів, оскільки забезпечує формування комплексу знань, умінь та навичок, необхідних для ефективної роботи з текстами різних стилів і жанрів. Послідовне опрацювання етапів редагування, від базових вправ до роботи з автентичними матеріалами, створює умови для вироблення стійких редакторських компетентностей та підвищує рівень готовності студентів до професійної діяльності.

Важливим чинником підвищення якості навчального процесу є інтеграція сучасних цифрових інструментів редагування. Використання спеціалізованого програмного забезпечення, систем керування термінологією та перекладацьких пам'ятей сприяє не лише оптимізації редакторської роботи, але й формуванню цифрової грамотності здобувачів освіти, що відповідає вимогам сучасного ринку перекладацьких послуг. Таким чином, технологічна складова дисципліни є ключовим елементом, який забезпечує її практикоорієнтований характер. Особливої уваги потребують психологічні аспекти редагування, зокрема розвиток критичного мислення, зосередженості, стресостійкості та здатності до об'єктивної оцінки тексту.

Врахування цих чинників у процесі навчання дозволяє майбутнім перекладачам не лише досягати високого рівня професійної майстерності, а й ефективно функціонувати в умовах інтенсивної комунікації та високих вимог до якості перекладу. У сукупності зазначені складові засвідчують, що дисципліна «Практикум з редагування текстів» виконує стратегічну роль у формуванні фахових компетентностей і професійної ідентичності перекладача.

Література:

1. Алексеенко Н. М., Бутко Л. В., Олійник С. М., Сізова К. Л. Практикум з редагування : посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. Кременчук, 2010. 153 с.

2. Гула Є. Редагування як один із чинників якісного перекладу. *Матеріали Всеукраїнського щорічного науково-практичного семінару з питань практики перекладу та підвищення конкурентоспроможності перекладацьких послуг*. 04 червня 2005 р. URL: www.uta.org.ua/data/loads/Gula.pdf
3. Зарицький М. Переклад: створення та редагування: посіб. Київ : Парламентське вид-во, 2004. 120 с.
4. Зубков М. Г. Норми та культура української мови за оновленим правописом. Ділове мовлення. 2-ге вид., змін. та доп. Київ : Арії, 2019. 608 с.
5. Мартинюк О. В. Попереднє та кінцеве редагування текстів у процесі машинного перекладу засобами комп'ютерного програмного забезпечення та онлайн-сервісів. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства : зб. наук. пр.* Хмельницький : ХНУ, 2019. № 17. С. 22-26.
6. Михайленко О. А. Технологія формування стратегічної компетенції майбутніх перекладачів. *Наукові записки Київського національного педагогічного університету імені М. Драгоманова. Серія : Педагогічні науки*. Київ, 2015. Вип. 122. С. 142–150.
7. Партико З. В. Загальне редагування : нормативні основи. 2-ге вид. Львів : Афіша, 2011. 640 с.
8. Практикум з редагування текстів : робоча програма. URL: https://www.wunu.edu.ua/opp/nmimev/bisnes_komunikacii_pereklad/normativni/1%20kurs/Praktykum%20z%20redahuvannia%20tekstiv/work.pdf
9. Сегол Р. Редагування перекладу текстів англomовних телесеріалів : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.05. Київ, 2010. 16 с.
10. Campbell S. *Translation into the Second Language*. London : Longman, 1998.
11. Nord Ch. *Text Analysis in Translation: Theory, Methodology, and Didactic Application of a Model for Translation-oriented Text Analysis*. Rodopi, 2005. 274 p.
12. Robinson D. *Becoming a Translator: An Accelerated Course*. New York : Taylor & Francis e-Library, 2005. 268 p. URL: [http://ilts.ir/Content/ilts.ir/Page/142/ContentImage/Becoming%20a%20Translator%20\(1st%20Ed\).pdf](http://ilts.ir/Content/ilts.ir/Page/142/ContentImage/Becoming%20a%20Translator%20(1st%20Ed).pdf)

References

1. Alekseienco, N. M., Butko, L. V., Oliynyk, S. M., & Sizova, K. L. (2010). *Praktykum z redahuvannia: Posibnyk* [Text Editing Practicum: Manual] (2nd ed., revised and enlarged). Kremenchuk, Ukraine.
2. Hula, Ye. (2005, June 4). *Redahuvannia yak odyn iz chynnykiv yakisnoho perekladu* [Editing as a factor of quality translation]. *Materialy vseukrainskoho shchorichnoho nauково-praktychnoho seminaru z pytan praktyky perekladu ta pidvyshchennia konkurentospromozhnosti perekladatskykh posluh*. URL: <http://www.uta.org.ua/data/loads/Gula.pdf>
3. Zarytskyi, M. (2004). *Pereklad: Stvorennia ta redahuvannia: Posib* [Translation: Creation and Editing: Manual]. Kyiv, Ukraine: Parliament Publishing House.
4. Zubkov, M. H. (2019). *Normy ta kultura ukrainskoi movy za onovlenym pravopysom. Dilove movlennia* [Norms and Culture of Ukrainian Language according to Updated Orthography. Business Language] (2nd ed., revised and enlarged). Kyiv, Ukraine: Arii.
5. Martyniuk, O. V. (2019). *Poperednie ta kineve redahuvannia tekstiv u protsesi mashynnoho perekladu zasobamy komputernoho prohramnoho zabezpechennia ta onlain-servisiv* [Preliminary and Final Editing of Texts in Machine Translation Using Software and Online Services]. *Aktualni problemy filolohii ta perekladoznavstva: Zb. nauk. pr.*, 17, 22–26. Khmelnytskyi, Ukraine: KhNU.
6. Mykhailenko, O. A. (2015). *Tekhnolohiia formuvannia stratehichnoi kompetentsii maibutnikh perekladachiv* [Technology of Forming Strategic Competence of Future Translators]. *Naukovi zapysky Kyivskogo natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. Drahomanova. Seriya: Pedahohichni nauky*, 122, 142–150. Kyiv, Ukraine.
7. Partyko, Z. V. (2011). *Zahalne redahuvannia: Normativni osnovy* [General Editing: Normative Foundations] (2nd ed.). Lviv, Ukraine: Afisha.
8. *Praktykum z redahuvannia tekstiv: Robocha prohrama* [Text Editing Practicum: Syllabus]. URL: https://www.wunu.edu.ua/opp/nmimev/bisnes_komunikacii_pereklad/normativni/1%20kurs/Praktykum%20z%20redahuvannia%20tekstiv/work.pdf
9. Segol, R. (2010). *Redahuvannia perekladu tekstiv anglomovnykh teleserialiv: Avtoref. dys. ... kand. nauk iz sots. komunikatsii: 27.00.05* [Editing Translations of English-Language TV Series: Abstract of PhD Dissertation in Social Communications]. Kyiv, Ukraine.
10. Campbell S. *Translation into the Second Language*. London : Longman, 1998.
11. Nord Ch. *Text Analysis in Translation: Theory, Methodology, and Didactic Application of a Model for Translation-oriented Text Analysis*. Rodopi, 2005. 274 p.
12. Robinson D. *Becoming a Translator: An Accelerated Course*. New York : Taylor & Francis e-Library, 2005. 268 p. URL: [http://ilts.ir/Content/ilts.ir/Page/142/ContentImage/Becoming%20a%20Translator%20\(1st%20Ed\).pdf](http://ilts.ir/Content/ilts.ir/Page/142/ContentImage/Becoming%20a%20Translator%20(1st%20Ed).pdf)